

سایه اختلاف بر سر لغت نامه ۷۷ ساله دهخدا!

گفت وگو با استاد بهاء الدین خرمشاهی، استاد میر جلال الدین کزازی و دکتر محمد حسن مقیسه، ۳ تن از نامداران

حوزه زبان و ادبیات فارسی، درباره جایگاه موسسه دهخدا، بحث لغت نامه نویسی و آسیب های استعفا ی چند استاد برجسته این موسسه

محمد بهبودی نیا

calture@khorasannews.com

بی شک، لغت نامه دهخدا را می توان شکوهمندترین لغت نامه زبان فارسی دانست. به عبارت دیگر این لغت نامه بزرگترین کتاب نوشته شده به زبان فارسی است که هم فر هنگ لغت است و هم دایرة المعارف. لغت نامه ای که تنظیم آن از سال ۱۳۲۴ با مصوبه مجلس، شروع شدو علی اکبر دهخدا در مسیر تدوین آن تلاش های فراوانی داشت. پس از مرگ دهخدا، تکمیل این لغت نامه زیر نظر دکتر معین، استاد محمد دبیر سیاقی و استاد محمد جعفر شهیدی به فعالیت خود ادامه داد و سپس استادان دیگری در موسسه دهخدا به فعالیت مشغول شدند؛ اما چندان روز گذشته، انتشار خبر استعفا ی دسته جمعی استادان زبان فارسی از موسسه دهخدا، بعد از برکناری سرپرست تألیف لغت نامه، شوک بزرگی را به فعالان عرصه زبان و ادبیات فارسی وارد کرد و گمانه زنی هایی مبنی بر خطر توقف یا ضعف در ادامه روند تدوین لغت نامه به گوش می رسد. ماجرا از این قرار بود که بعد از برکناری سرپرست تألیف لغت نامه دهخدا، طی چند روز گذشته، تعدادی از مؤلفان لغت نامه از جمله، حسن انوری، سعید نجفی اسداللهی و رسول شایسته اعلام کردند، دیگر به موسسه دهخدا نمی روند.

در همین زمینه اکرم سلطانی، سرپرست سابق تألیف موسسه لغت نامه دهخدا با تأیید خبر برکناری اش، در روزهای اخیر به رسانه ها اعلام کرد: «به حکم رئیس جدید موسسه دهخدا، حضور من در آن جابجوری دانسته نشد و به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران منتقل شده ام.»

جدای از مباحث و دلایل اداری این برکناری که موضوع این گزارش نیست اما این استعفا ی دسته جمعی در حالی انجام شد که کارشناسان حوزه لغت نامه نویسی و ادبیات، ضمن اظهار نگرانی در زمینه آسیب های ناشی از این استعفا، هشدارهایی را داده و خواستار تعیین تکلیف هر چه سریع تر این(موضوع شده اند. هر چند اظهارات متناقضی نیز در باره اصل استعفا ی این ۳ استاد وجود دارد. برای بررسی میزان اهمیت لغت نامه دهخدا و آسیب های ناشی از استعفا ی دسته جمعی تعدادی از نام آوران موسسه دهخدا بر روند ادامه لغت نامه نویسی با استاد بهاء الدین خرمشاهی، استاد میر جلال الدین کزازی و دکتر محمد حسن مقیسه، سه تن از استادان برجسته حوزه ادبیات و زبان فارسی، گفت وگو کردیم که در ادامه می خوانید.

■ **جای خالی مسئولان قوی در موسسه دهخدا**

محمد حسن مقیسه، استاد دانشگاه امام صادق (ع) در گفت وگو با خراسان ضمن تشریح جایگاه لغت نامه دهخدا در میان دیگر لغت نامه ها می گوید: پرداخت به لغت، تأثیر زیادی در گسترش زبان و تقویت پایه های آن دارد. در میان لغت نامه هایی که تا امروز نوشته شده، لغت نامه دهخدا از جایگاه شایسته ای برخوردار است. باید به این نکته نیز توجه داشت که اهمیت پرداختن به موضوعات ادبی در کشور ما در جایگاهی قرار دارد که امروز دهخدا را به لغت، زبان و شاعری می شناسند تا کار سیاست. دکتر مقیسه می افزاید: قطعاً کسانی که در لغت نامه نویسی استخوان، ترکانده اند باید به این موضوع، ورود کنند. بنده با توجه به شناختی که از دکتر سرود نجفی اسداللهی دارم، شاید بتوانم بگویم در صرف و نحو عربی ایشان یکی از استادان تر از اول کشور مان هستند. همچنین، زبان بزرگی است که دکتر حسن انوری از لغت نامه و موسسه دهخدا

دور باشند. البته دکتر زمردی که به تازگی به عنوان رئیس جدید موسسه دهخدا انتخاب شده اند هم در رشته خودشان در شایسته ای هستند و آثار ایشان را دور اور دیده و مطالعه کرده ام. حیف است از استادان قوی استفاده نکنیم. یا وضعیت اداری به گونه ای پیش رود که این استادان از ادامه همکاری با این موسسه، صرف نظر کنند. وی خاطر نشان می کند: ابتدا علی اکبر دهخدا در این مسیر فعالیت می کرد، در ادامه دکتر محمد معین و سپس سید جعفر شهیدی وارد این موسسه شد که هر سه از استادان برجسته و صاحب نظر در زمینه زبان و ادبیات فارسی بودند ولی به نظر می رسد بعد از دکتر شهیدی، موسسه دهخدا آن چنان که باید و شاید مسؤلی قوی به خود ندید. بعد از مرحوم دکتر سید جعفر شهیدی باید دانشگاه تهران، تدابیر بهتری می اندیشید تا استادان قوی تری در این موسسه به کار گرفته شوند. طبیعتاً اگر کسی در ریف سید جعفر شهیدی به عنوان سرپرست لغت نامه دهخدا انتخاب می شد بسیار بهتر بود. امیدوارم بعد از این شاهد اتفاقات خوبی باشیم. البته این مطالب دلیلی بر ناپدیده گرفتن شایستگی های دکتر زمردی نیست اما به نظر می رسد باید کسی برای لغت نامه دهخدا انتخاب شود که تجربه طولانی در موضوع لغت داشته باشد.

■ **بیکاری بنیاد بهتر از کم کاری با کزازی**

میر جلال الدین کزازی استاد دانشگاه، شاعر، نویسنده، مترجم، شاعر نامه پژوه و ادیب ایرانی نیز در باره میزان اهمیت لغت نامه و موسسه دهخدا در کشور می گوید: یکی از ارزشمندترین و پر مایه ترین نهادهای فرهنگی ایران در این دهه ها بی هیچ

مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای پوشهر اعلام کرد:

اختصاص ۴۰۰ میلیارد ریال برای احداث پل جدید درودگاه

پوشهر- زهرا بهرامی: مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان گفت: برای احداث پل جدید درودگاه بر روی رودخانه دالکی ۴۰۰ میلیارد ریال از محل اعتبارات ملی و استانی هزینه می شود. به گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی (پوشهر)، عبدالکریم اخترشناس مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان گفت: برای احداث پل جدید درودگاه بر روی رودخانه دالکی ۴۰۰ میلیارد ریال از محل اعتبارات ملی و استانی هزینه می شود. وی در جریان بازدید از روند ایمن سازی پل موجود درودگاه با اعلام این خبر افزود: برای احداث پل جدید درودگاه که از مطالعات بحق چندین ساله و معطل مانده مردم این روستا و دیگر روستاهای پیرامون است ۲۰۰میلیارد ریال از محل اعتبارات سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور و همچنین اعتبارات استانی هزینه می شود.

اخترشناس بیان داشت: طول پل جدید ۱۶۴ متر و عرض آن ۸ متر ۸۰ سانتیمتر شامل ۷ متر سواره رو و نیم مترپاده رو در طرفین است و دارای شش دهانه ۲۰

پوشهر- زهرا بهرامی: مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان گفت: برای احداث پل جدید درودگاه بر روی رودخانه دالکی ۴۰۰ میلیارد ریال از محل اعتبارات ملی و استانی هزینه می شود.

به گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی (پوشهر)، عبدالکریم اخترشناس مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان گفت: برای احداث پل جدید درودگاه بر روی رودخانه دالکی ۴۰۰ میلیارد ریال از محل اعتبارات ملی و استانی هزینه می شود. وی در جریان بازدید از روند ایمن سازی پل موجود درودگاه با اعلام این خبر افزود: برای احداث پل جدید درودگاه که از مطالعات بحق چندین ساله و معطل مانده مردم این روستا و دیگر روستاهای پیرامون است ۲۰۰میلیارد ریال از محل اعتبارات سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور و همچنین اعتبارات استانی هزینه می شود.

اخترشناس بیان داشت: طول پل جدید ۱۶۴ متر و عرض آن ۸ متر ۸۰ سانتیمتر شامل ۷ متر سواره رو و نیم مترپاده رو در طرفین است و دارای شش دهانه ۲۰

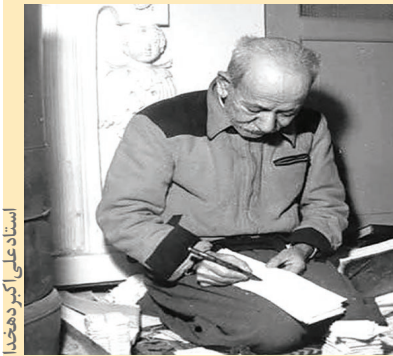
اصفهان - مرادیان: معاون شهردار و رئیس سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری اصفهان گفت: در دوره جدید مدیریت شهری اولویت در حوزه فرهنگی و اجتماعی «مردم‌سازی» است، البته این مفهوم با پیمانکارسپاری تفاوت دارد.

معاون شهرداری امروز شنبه بیست‌ودوم مردامده در نشست خبری «روز تشکله‌ها و مشارکت‌های اجتماعی» اظهار کرد: در سال جاری به‌منظور برگزاری ویژه‌برنامه‌های نوروز، ماه مبارک رمضان، دهه کرامت و عید غدیر چهار فراخوان ویژه تشکله‌ها اعلام شد که نتیجه آن برگزاری دو هزار برنامه و رویداد بوده است و شهرداری اصفهان با مشارکت ۶۰۰ تشکله مردمی در این

اردبیل- مدیر عامل شرکت گاز استان اردبیل از جذب ۲۰ هزار مشترک جدید در بخش های مختلف در یکسال ابتدای دولت سیزدهم خبر داد. به گزارش روابط عمومی شرکت گاز استان اردبیل، میر سعید سید متین، مدیر عامل این شرکت با حضور در جلسه ای که به‌منظور ارائه عملکرد در خصوص خدمات گازرسانی مردم شهر اردبیل و شهرستان های تابعه آن برگزار شد، اظهار کرد: در دولت سیزدهم که با حضور معاونین و مسئولین مربوطه

ادب و هنر

اهمیت ادامه تدوین لغت نامه دهخدا، می گوید: استاد علی رواقی، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، معتقد است، لغت نامه دهخدا ۲۰۰ هزار واژه کم دارد؛ اما در پاسخ این استاد برجسته باید گفت اگر بخوانیم از واژه های لغاتی را ثبت کنیم این موضوع در دست است اما اگر بخوانیم لغات را از بدنه زبان فارسی انتخاب کنیم و نه لهجه ها و وام واژه ها تعداد کلمات کمتر است؛ اما بی گمان تعداد زیادی از لغات، باید به لغت نامه دهخدا اضافه شود که این موضوع، نشان از اهمیت روند کار موسسه دهخدا زیر نظر استادان برجسته دارد. خرمشاهی تصریح می کند: فرهنگ لغت دهخدا امروز به فرهنگ لغتی کلاسیک تبدیل شده است به این معنی که این فرهنگ لغت به قدر و غایت بالایی رسیده و سال هاست این جایگاه والا و ارزشمند را حفظ کرده است. وی در باره میزان اهمیت جهانی لغت نامه ها

بهاء الدین خرمشاهی مترجم نویسنده و فرهنگ پژوه زبان و ادبیات فارسی نیز درباره جایگاه لغت نامه دهخدا می گوید: لغت نامه دهخدا یک شاهکار واژه نگاری است. علی اکبر دهخدا به تنهایی ۲ میلیون فیش نوشت و از خود باقی گذاشت و جزواتی منتشر کرد. تنظیم لغت نامه از سال ۱۳۲۴ با مصوبه مجلس شروع و قرار بر این شد که با بودجه ای، سازمان لغت نامه دهخدا این کار را شروع کند و پس از مرگ دهخدا، تکمیل این لغت نامه تا سال ۱۳۶۰ طول کشید به این معنی که برای تدوین این لغت نامه ۳۶ سال تحقیقات مداوم انجام شد. وی در تشریح

اهمیت لغت نامه دارم در حالی که عرب ها، فرانسوی ها، انگلیسی ها و دیگر ملت ها به این موضوع بسیار اهمیت می دهند و مردم این کشورها برای دیدن تلفظ در سرت هر کلمه به لغت نامه های رومیزی که در دسترس دارند، مراجعه می کنند. این در حالی است که ما هنوز فرهنگ لغت تک جلدی رومیزی مدونی نداریم و این یکی از ضعف های دیگر حوزه لغت شناسی و فرهنگ لغت است که باید با ادامه روند کار استادان لغت نامه نویسی پیگیری شود.

امداد رسانی آتشنشانی شهرداری گرگان در حادثه سقوط کارگر

گرگان - رئیس سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری گرگان از امدادرسانی در حادثه سقوط کارگر ساختمانی خبر داد.مهندس موسی الرضا صفری در خصوص این حادثه اظهار داشت: پس از تماس اورژانس گرگان با سامانه ۱۲۵ صبح ۹ ساعت و گزارش حادثه سقوط کارگر ساختمانی به درون چاهی به ارتفاع حدود ۵ متر، یک تیم عملیاتی از ایستگاه شماره ۲ به محل حادته اعزام شد.صفری با بیان اینکه این حادثه در خیابان خرداد مرکزی اتفاق افتاد، گفت: ظاهراً کارگر ساختمانی مردی ۶۰ ساله بوده که جهت استفاده از بالابر در لبه چاه مخصوص قلاباب ساختمان می ایستد که با توجه به سست بودن، دیواره زیر پایش تخریب شده و به درون چاه سقوط می کند.وی افزود: نیروهای عملیاتی حاضر در محل حادثه با کمک کارکنان اورژانس اقدام به ثابت نمودن کارگر ساختمانی بر روی سبد مخصوص حمل مصدوم نموده، با بالابر مخصوص وی را از درون چاه با رعایت موارد ایمنی و سلامت مصدوم بالا کشیده و جهت انتقال به بیمارستان تحویل عوامل اورژانس می دهند.رئیس سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری گرگان با اشاره به اینکه بیشتر حوادث در محل کار به ویژه سقوط از ارتفاع مربوط به کارگران ساختمانی است، توصیه کرد: کارگران عزیز حتما در محل کار خود از تجهیزات کامل نظیر کلاه، دستکش و چکمه و هارنس مخصوص مهار فرد جهت جلوگیری از سقوط استفاده نموده و موارد ایمنی در محل کار را رعایت کنند تا از حوادث اینچنینی پیشگیری بعمل آید.

بهره مندی ۱۸ روستای استان اردبیل با بیش از ۳۸۰ خانوار از نعمت گاز طبیعی همزمان با هفته دولت

اردبیل- مدیر عامل شرکت گاز استان اردبیل گفت: در هفته دولت امسال شاهد بهره مندی ۱۸ روستای استان از نعمت گاز طبیعی خواهیم بود. به گزارش روابط عمومی شرکت گاز استان اردبیل، میر سعید سید متین مدیر عامل این شرکت در گفتگو با خبرنگاران از افتتاح ۱۸ پروژه گازرسانی در مناطق خیر داد و اظهار داشت: تاکنون افتتاح پروژه های گازرسانی به ۱۸ روستای استان به دبیرخانه بزرگداشت هفته دولت اعلام شده است که انتظار می رود به واسطه بهره برداری از این پروژه‌ها بیش از ۳۸۰ خانوار روستایی از نعمت گاز طبیعی بهره مند شوند.

سید متین، با اشاره به اینکه هفته دولت بهترین فرصت است تا دولتمدار گزارش کار خود را با شفافیت در اختیار مردم و افکار عمومی قرار دهند، گفت: شرکت گاز استان اردبیل از بدو تاسیس در راستای محرومیت زدایی از چهره استان تلاش کرده و بجمدالله هم اکنون تمامی شهرها و باغ بر ۹۷ درصد از خانوار روستایی از نعمت گاز طبیعی بهره مند هستند. وی در ادامه به تشریح برنامه های شرکت گاز استان در هفته دولت پرداخت و اظهار داشت: در هفته پیش رو، ۱۸ روستای شهرستانهای خلخال، مشگین شهر و بیله سوار با اعتبار بالغ بر ۱۲۱ میلیارد ریال از نعمت گاز طبیعی برخوردار خواهند شد. این مقام مسئول حجم عملیات شبکه گذاری به منظور بهره مندی ۱۸ روستای استان را ۷۰ کیلومتر بیان نمود و افزود: در برخی نقاط به توجه به صعب العبور بودن مناطق عملیات شبکه گذاری به سبب و با هزینه بیشتر انجام شده است و به بجمدالله با تلاش بی وقفه توانستیم این پروژه ها را به خوبی برداری برسانیم. مدیرعامل شرکت گاز استان اردبیل در پایان بر لزوم استفاده صحیح و ایمن از گاز طبیعی توسط مشترکین گرانقدر استان تأکید و از حمایت‌های بی دریغ مردم شهیدپرور استان در توسعه روز افزون شبکه توزیع گاز تقدیر بعمل آورد.

متری بعلاوه ۵ دهانه باکسی است. مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای اظهار داشت: مراحل ساخت این پل باتامین اعتبار لازم به مناقصه رفته است و بزودی با انتخاب پیمانکار مراحل اجرایی آن طبق نقشه تصویبی آغاز خواهد شد. اخترشناس تصریح کرد: پل موجود درودگاه نیز که بوسیله اهالی روستا احداث شده و دارای چهل سال قدمت می باشد برای عبور ایمن مردم تعمیر و مرمت و ایمن سازی می شود. مدیر کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان اظهار داشت: با بهره برداری از پل جدید درودگاه که همه مشکلات فنی لازم را خواهد داشت زمینه رفت و آمد ایمن مردم این روستا و روستاهای همجوار در فصول بارندگی فراهم و اهالی این منطقه دیگر دغدغه ای برای قطع راه ارتباطی خود نخواهند داشت.

وی همچنین احداث پل جدید درودگاه بر روی دالکی را تحقق آرزوی چهل ساله مردم این روستا بیان کرد و افزود: پس از سالها انتظار و مطا لبه گری مردم و شورای این روستا با پیگیری مسئولان ارشد استان بویژه استاندار محترم بل جدید در دولت سیزدهم احداث و آرزوی چندین ساله مردم محقق خواهد شد.

معاون شهردار اصفهان:

مدیریت شهری نقش تسهیل گری در برنامه های فرهنگی دارد

مشکلات مردم باشند.

شاهمردای افزود: طی یکسال گذشته بیش از ششی میلیارد تومان از مجموعه های مردمی در حوزه های مختلف حمایت شده است؛ البته اگر در اصلاح بودجه این مهم افزایش یابد، امسال بیش از ۳۰۰ میلیارد تومان مشارکت نقدی با مجموعه های مردمی خواهیم داشت.

وی با بیان اینکه اعلام فراخوان مسئله محور در دستور کار قرار دارد، تصریح کرد که در این راستا پروژدی اولین فراخوان مسئله محور منتشر خواهد شد و بر این اساس موضوعی اجتماعی بر روی میز گذاشته می شود تا تشکله‌ها برای رفع آن راه‌حل ارائه کنند. معاون شهردار و رئیس سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی اصفهان خاطرنشان کرد: در نگاه مردم‌سازی، اداره فرهنگسرا و زیر ساخت‌های شهر به مردم واگذار می‌شود و در حال حاضر نیز ۱۱۰ مجموعه مدیریت شهری در اختیار مردم قرار دارد.

وی اظهار کرد: اواخر سال گذشته فراخوانی برای ۳۰ مجموعه، کتابخانه، سالن مطالعه و فرهنگسرا منتشر شد که بیش از ۲۰۰ مجموعه و اشخاص توانمند در این فراخوان شرکت کردند و در فرایند قانونی اداره این مجموعه‌ها واگذار شد.

مدیر عامل شرکت گاز استان اردبیل گفت:

جذب قریب به ۲۰ هزار مشترک جدید در یکسال ابتدای دولت سیزدهم

های سرمایه ای در یکسال اخیر نسبت به مدت مشابه سال قبلش اشاره نمود و گفت: در یکساله ابتدای دولت سیزدهم اعتباری بالغ بر ۲۲۷۰ میلیارد ریال بعنوان بودجه های سرمایه ای جهت اجرای پروژه های گازرسانی و ساختمانی هزینه شده است که این رقم ۶۰۰ میلیارد ریال بیش از سال قبل می باشد. این مقام مسئول در خصوص ارتقاء ضریب نفوذ گاز طبیعی در روستاها ضمن توضیح اینکه در حال حاضر بیش از ۹۷ درصد خانوار روستایی از نعمت گاز طبیعی بهره مند می باشند ادامه داد و افزود: طی یکسال گذشته تعداد ۷۶ روستا در سطح استان به شبکه گاز طبیعی متصل شده اند و خواهد رسید. سید متین در رابطه با اعتبارات جذب شده برای اجرای پروژه های گازرسانی به افزایش ۲۶ درصدی بودجه

در سالن جلسات این شرکت برگزار شده اظهار داشت: پس از گذشت یک ربع از دولت سیزدهم عملکرد دولت در حوزه گازرسانی بویژه در سطح استان اردبیل بسیار چشمگیر بوده است به نحوی که در این مدت بیش از ۲۰ هزار مشترک جدید به جمع مصرف کنندگان گاز طبیعی پیوسته اند که این مقدار ۴ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد داشته است و با احتساب این تعداد استان اردبیل در حال حاضر به بیش از ۵۲۵ هزار مشترک خدمات ارایه می نماید.

وی در خصوص عملکرد شرکت در حوزه شبکه گذاری نیز چنین توضیح داد: در دوره یک ساله دولت سیزدهم ۲۲۸ کیلومتر به شبکه های تغذیه و توزیع در سطح استان افزوده شده است که این مقدار نیز نسبت به مدت مشابه سال قبل